

UPA 2017/157
Nuuk, 20.04.2017
Bendt B. Kristiansen

Namminersulerutta sillimaniarnermut illersornissamullu politikki qanoq ittoq kissaatigarput aamma nunarsuarmioqatigiit akornanni nunanik allanik qanoq ittumik suleqateqarnissamut eqqarsaate-qartoqarneranik apeqqutaqqat aallaavigalugu oqallisissiasatut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Ane Hansen, Inuit Ataqatigiit)

Inuit Ataqatigiit anguniagaraarput siunissami nunarput namminersortunngorumaartoq, nunatut nunat tamalaat akornanni akuerisatut. Nunatut namminersorneq apeqquserneqarsinnaasuussanngilaq niuerutigineqarsinnaasuussananilu - taamaattumik ersarissumik illersornissamut sillimaniarnermullu politik-eqarnissaq pisariaqarluinnarpoq.

Inatsisartunut ilaasortaq Ane Hansen, IA, siunnersuuteqarpoq eqqartussallugu avaqqun-neqarsinnaanngittumik, qujanarlu.

Siullermik nunatut inissisimanerput qissimilaariartigu.

- Nunarsuup immikkoortuani inissisimanikkut nukittoorsuusinnaaneq qularnanngilaq
- Sakkutooqarnikkut illersornissaq piviusorsiunngilaq
- Aningaasaqarnikkut sanngiittumik inissisimavugut
- Pisuussutit uumassusillit uumaatsullu pigaagut
- Inuiaavugut ikittunnguit

Nuna namminersortoq suleqateqartariaqarpoq, nunarsuarmi naalagaaffittut aallarlerlaatut kisimiissinnaasoqanngilaq. Nunatta nukittoqutissarissuai nunarsuup immikkoortuani inissisimaneq aamma uumassusilinnik uumaatsunillu pisuussuteqarneq, sanngiiffiussapput sakkutooqannginneq, aningaasatigut sanngiinnek inuiaallu ikittuinnaanerput

Taamak inissisimanitta pisariaqavitsippaa nunat tamalaat akornanni suleqateqartariaqarnerput, taamaattumik qanoq periuseqarluta suleqatissarsiornissaq nunanullu allanut attaveqarnerput eqqarsaatigillu angassaavoq.

Nunat tamalaat akornanni nunatta nipaa erseqqissumik ilisimaneqassasoq suliassaraarput, tatiginartumik, naatsorsuutigineqarsinnaasumik ammasumillu pissuseqarnitsigut, suleqatiginnikkumalluta attaveqatigiinnikkut suleqatissallu pissuserissaarfigineritigut, minnerunngittumik erseqqissumik illersornissamut sillimaniarnermullu politik-eqarnikkut.

Naatsorsuutiginnilarput illersornissakkut peqqarniittumik qunusaarerpalaartumillu politik-ikkut periuseqarumaarnissarput, ass. sakkulersornikkut sorsunnikkullu, soorlu nunat allat

taamak pissuseqarsinnaasartut, taamatummi pissuseqarnissamut nukissaqaratalu taamak eqqarsariaaseqanngilagut inooriaaseqaratalu.

Naatsorsuutigaarput nunat tamalaat akornanni suleqateqarnikkut, suleqatigiiffiit aqputiginerisigut (FN, EU, Arktisk Råd, NATO), aningaasatigut, kultuurikkut, killeqarfinnik nakkutilliinikkut namminersortuunermillu illersuinikkut politik-eqarumaartugut. Soorlutaaq aamma periarfissaalluarpoq ukioq 2013-mi Inatsisartut akuerisimasaat pkt. 56, Kalaallit Nunaanni nunami aammalu imaatigut kajumissutsimik tunngaveqartumik upalungaarsi-masunik pilersittisoqarsinnaaneranut tunngasoq. Takorloornarsinnaavoq kajumissutsimin-ik suleqataasut atorlugit imartatsinni upalungaarsimaneq aqqissuussivigineqarumaartog, assersuutitut imartatsinni oliamik mingutsitsisoqartillugu ikiuussinnaasunik allatigullu imartatsinni suliassanut assigiinngittunut ikiuussinnaasunik, soorlu immaqa inunnik ujaasinerit eqqarsaatigalugit.

Nunarput avatitsinnit isigineqaannarani annertuumik malinnaavigeqqissaarneqarmat eqqaamassuarput, aningaasaleerususeqartuinnarniunngittoq aammali nunanit pissaan-ilissuarnit, taamaattumik sillimaniarneq illersornissallu ilusilersornera ataatsimoorullu-innarlugu ilusilersorsinnaagutsigu siunissami nunat tamalaat akornanni akuerineqarneru-nissarput annerusumik qularnaassagipput naatsorsuutigisinnaavarput. Tamanna ilaatigut anguneqarsinnaavoq naalagaaffiit ataasiakkaat aallartitaqarfilersornerisigut

Nunatut namminerisamik sakkutooqarnissaq naatsorsuutiginanngilaq, taamaattumik sak-kutooqarnikkut iligiit NATO-mi katersuussimasut suleqatigineqarniarnissaat naatsorsuutigi-narpoq. NATO-mi suleqataaneq nunap isertitaanit BNP´ 2%-ianik naleqarpoq, maanna nunatta isertitai naapertorlugit ukiumut kr. 300 mio. annertussuseqarluni.

Sorsunnermut naaggaartuunerput attackaluarlutigu nunatta sineriaata nakkutilliinikkut illersornissaa pisussaaffigisariaqaripput isumaqarpugut, aningaasaqarnikkut nammanne-qarsinnaassappat maanna Arktisk Kommando-tut ilusilimmik 'Grønlands Kommando' ta-korloornarsinnaavoq sinerissatsinnik imartatsinnillu nakkutilliinerimik suliaqartussatut.

Siunissamilu sillimartaarfigisassat ilagilluinnarpaat Sullualuk. Sikuiuttoq avannarleq sikuerukkaluttuinnartillugu naatsorsuutigissuarput Sullualuup siunissami umiarsuarsuarnik angallaffissuanngoratarsinnaanera. Taamak pisoqassappat qulakkeerniagassaassooq umi-arsuarnik ajutoornersuaqaratarsinnaaneranut sillimaniarneq annertoq, nunatta kisimiilluni naammassisinnaanngisaa, taamaattumik uuliarluertoqassagaluarpat salisariaqalertoqalis-sappat Arktisk Råd aqputigalugu isumaqatigiissuteqarsimaneq siunissami attanniag-assaajumaassappat. Taamatullu EU-p issittumi suliniutaasa siunissami ingerlaavartinniar-tariaqartut isumaqarnarpoq, silap allanngoriartorneranut akiuiniarneq, ilisimatusarneq, piu-juartitsineq siunertaralugu aningaasaliissuteqarneq, imartatsinni angallanneq imaatigullu sillimaniarneq.

Ukiuni makkunani issittoq nunarsuarmioqatigiit annertuumik soqitigileraluttuinnarpaat, ilaatigut Kina, Sydkorea ilaatigullumi Rusland, naalagaaffiit peqqarniittumik perius-eqarsinnaasut. Naatsorsuutigilluinnassuarput naalagaaffittut inissinnermi Thule Air Base pillugu nutaarluinnarmik isumaqatigiissusiortoqartariaqarumaartog, qulakkeerniarumaarip-pullu - suli taamani Thule Air Base piussappat ullumikkutullu pingaaruteqartigissappat - radar-it atortorissaarutillu nunatta sillimaniarnikkut illersornissakkullu iluaqutigisin-naasariaqarumaarai, assersuutitut nunatta silaannartaani imartaani angallattut nak-

kutiginiarneranni.